

Վաղուց, շատ վաղուց, մի լեռնային գյուղում ապրում էր Մանուկ անունով մի ջահել հովիվ: Մանուկը ծնողների մինուճար զավակն էր: Ծնողները արդեն ծերացել էին, բայց Մանուկը ամուսնանալու մասին չէր մտածում: Մի իրիկուն էլ, երբ Մանուկը գառները տուն բերեց ու նստեցին հացի, հայրը ասաց.

-Որդիս, մենք ծերացել ենք: Եկել է մեր ճամփա գնալու ժամանակը, բայց քեզ մենակ թողնել չենք ուզում: Ամեն օր, լուսաբացին գյուղի աղջիկները գնում են աղբյուրից ջուր տանելու: Մորդ հետ գնա, տես նրանց ու նրանց մեջ գտիր քո բախտը: Դու տուն կդառնաս, մեզ էլ ծերության օրով կուրախացնես:

Ոնց հայրը ասեց, այդպես պայմանավորվեցին ու պատկեցին քնելու:

Բայց Մանուկը այդ գիշեր քնել չկարողացավ:

Դեռ նոր էր աչքը կացրել, երբ մի տարօրինակ երազ տեսավ: Երագում իր գառների հոտը արածում էր լեռան անտառոտ բացատներից մեկում, ինքն էլ շոգից նեղված իջել էր կողքի փոքրիկ ձորակով հոսող առվում լվացվելու: Լվացվելուց հետո, ձորակից դուրս գալիս, աչքով ընկավ խոտերի մեջ թաքնված մի սառնորակ աղբյուր: Կռացավ, որ ավազանից մի բուռ ջուր վերցնի, տեսավ, որ ավազանում ոչ թե իր պատկերն է երևում, այլ մի աննման, հուրի-փերի աղջկա: Արթնացավ, մտածեց, թե առավոտյան երևի այդպիսի հուրի-փերի աղջիկ է տեսնելու, նորից քնեց: Բայց հենց աչքը կացրեց, երազը կրկնվեց: Ու այդպես ամբողջ գիշերը:

Առավոտյան Մանուկը որոշեց գնալ ու գտնել այդ աղբյուրը: Ծնողներին ասեց, որ մտքափոխվել է, գյուղի աղբյուրի մոտ չի ուզում գնալ: Գառների հոտը հանեց դուրս, նետ ու աղեղն էլ վերցրեց ու հոտը քշեց լեռան անտառոտ բացատների կողմը:

Հովիվներն այդ կողմը չէին գնում: Ճիշտ է, այնտեղ խոտը բարձր ու փարթամ էր, բայց շատ գայլեր ու արջեր կային: Սակայն Մանուկին դա չվախեցրեց: Նա տեսած երազից հետո, որոշել էր անպայման գտնել աղբյուրն ու ավազանից իրեն նայող աղջկան: Ու մի քանի օր գնալ-գալուց հետո, Մանուկը իսկապես կարողացավ գտնել երագում տեսած բացատն էլ, ձորակն էլ, աղբյուրն էլ: Բայց աղբյուրը, աչքին խոտերի մեջ թաքնված, ձորապոնկի սովորական աղբյուր էր: Նրա ավազանում ոչ աղջիկ կար, ոչ էլ աղջկա պատկեր:

Մանուկն իհարկե շատ տխրեց: Բայց ինչ կարող էր անել: Աղբյուրից մի բուռ ջուր խմեց ու պատրաստվեց գայլերով ու արջերով լցված այդ անտառոտ բացատներից գառների հոտը հեռու տանել, մեկ էլ տեսավ, ձորակով մի անծանոթ ծերունի, բարձրանում է դեպի աղբյուրը:

Ծերունին հասավ աղբյուրին, նստեց ավազանի մոտ, խոտերի վրա ու ասաց.

-Ես եկել եմ, տեղ եմ հասել, ո՞ր ես չես երևում...

Մանուկին մի պահ թվաց, թե ծերունին ինքն իր հետ խոսող խենթ է: Բայց հաջորդ պահին տեսածից ապշահար եղավ:

Աղբյուրի ավազանի ջուրը ալիքվեց, ծածկվեց մշուշի ամպով ու սյունի նման քարձրացավ: Իսկ երբ մշուշը ալիք-ալիք ցրվեց, ջրի սյունի տեղում, ավազանի մեջ հայտնվեց մի աննման աղջիկ: Երագում իր տեսած աղջիկն էր: Աղջիկը ոտաբոքիկ էր, ուսերից իջնող մշուշախառը, երկնագույն զգեստը խառնվել էր ավազանի ջրին ու թվում էր ջրից է ձուլված: Սև մազերը ջրվեժի ալիքների նման թափվում էին ուսերից ցած, իսկ ժպտացող աչքերը նայողի ծարավը հագեցնում էին առանց ջուր խմելու: Աղջիկը եթե ավազանի մեջ չլիներ, նրանից շողարձակող լույսը Մանուկին կայրեր ...

Մանուկը ոչ երկրի վրա, ոչ էլ հեքիաթներում այդքան գեղեցիկ, այդքան նուրբ, այդքան հմայիչ որևէ շնչավորի չէր տեսել: Աղջիկն այնքան գեղեցիկ էր, որ նրան նայելով Մանուկը կախարդվեց, նրա հմայքի գերին դարձած, պապանձվեց ու քարի նման անշարժացավ:

Աղջիկը Մանուկին չէր նկատել: Ուշք ու միտքը ծերունու կողմն էր: Ուրախ ժպիտով նրան նայելով ասաց.

- Ինչո՞ւ այսքան ուշացար, կարոտել էի: ԱՐԻ ՔԵՉ ԳՐԿԵՄ:

Ծերունու հետ գրկախառնվելուց հետո գեղեցկուհին նկատեց անշարժացած Մանուկին:

-Դու ո՞վ ես, քեզ ի՞նչ է պատահել, ինչո՞ւ ես այդպես քարացած կանգնել:

Մանուկը ոչինչ չպատասխանեց: Իսկ ծերունին ցածրաձայն ծիծաղելով ասաց.

-Նրան կախարդել ու անշարժացրել է քո ՀՄԱՅՔԸ: Դու մոռացել ես, որ այն մարդկանց կախարդում է: Ազատիր նրան, թող գնա:

Գեղեցկուհին շրթունքը կծեց ու ծիծաղելով անհայտացավ աղբյուրի ավազանում: Սակայն Մանուկը դեռ երկար ժամանակ չէր հեռանում: Ուզում էր գոնե մեկ անգամ էլ տեսնել այդ հրեղեն, այդ այրող, բայց պապակ սիրտը հովացնող աննման աղջկան: Իսկ երբ համոզվեց, որ աղջիկը չի երևալու, քանի դեռ ինքն այդտեղ է, գնաց ու ծառերի հետևից, սկսեց թաքուն հետևել աղբյուրի մոտ կանգնած ծերունուն:

Քիչ հետո աղջիկը նորից հայտնվեց ու ծերունու ձեռքը բռնած անհայտացավ աղբյուրի ավազանում:

Մանուկը դա տեսնելուց հետո, որոշեց սպասել:

Արևն արդեն մայր էր մտնում, երբ աղջիկն ու ծերունին նորից հայտնվեցին, գրկախառնվեցին ու ծերունին իր եկած ճանապարհով ետ գնաց: Երբ հասավ ձորակի հատակով հոսող առվակին, Մանուկը վազելով մոտեցավ, բռնեց ծերունու ձեռքն ու խնդրանքով դիմեց.

-Բարի ծերունի, ասա խնդրում եմ, ո՞վ ես դու, ո՞վ էր այն հրաշք աղջիկը: Ասա խնդրում եմ, ինչպես կարող եմ նրան նորից տեսնել:

- Ինչո՞ւ ես ուզում նրան տեսնել:

-Ես տեսա ու սիրեցի նրան: Այս աշխարհում ինձ նրանից բացի ուրիշ ոչ-ոք ու ոչինչ պետք չէ: Ես պետք է գտնեմ նրան:

-Ես հեքիաթների աշխարհի թագավորն եմ: Իսկ նա իմ աղջիկն է ու ապրում է մեծ Լեռան սրտում: Իմ աղջկա փեսացուն լինելու է նա, ով կտեսնի հեքիաթների աշխարհն ու Լեռան երկիրը կդարձնի այդպիսին:

-Բարի ծերունի, տար ինձ քեզ հետ հեքիաթների աշխարհ:

-Ոչ, հեքիաթների աշխարհ գնացողը, ինքը պիտի գտնի ճանապարհը, - ասեց ծերունին ու անհայտացավ...

Մանուկը վերադարձավ անտառի բացատ, հավաքեց իր գառների հոտն ու շարժվեց դեպի գյուղ:

Շատ օրեր, նա իր հոտը բերեց այդ աղբյուրի մոտ, բայց այլևս ոչ աղջկան, ոչ ծերունուն չտեսավ:

Մի օր էլ, կեսօրին, երբ գառները իջել էին առվակից ջուր խմելու, իսկ ինքը մի հաստաբուն կաղնու բնին հենված, նայում էր խոտերի մեջ թաքնված աղբյուրի կողմը, ծառի փչակից ուղիղ իր ոտքերի տակ ընկավ փչակում ապրող բվի ձագուկը: Ձագուկը բավականին մեծ էր, բայց դեռ դեռ կարգին չէր փետրավորվել ու թռչել չէր կարողանում: Մայր բուն այս ու այն կողմ էր թռչում, բայց ոչինչ չէր կարողանում անել: Եթե ճանկերով բռներ, ինչպես որսն էր բռնում, ձագուկին կսպաներ, ուրիշ հնար էլ չուներ: Մանուկը տեսավ ինչպես է տանջվում մայր բուն, վերցրեց ձագուկին, բարձրացավ ծառն ու դրեց փչակի մեջ: Մայր բուն հենց տեսավ, որ ձագուկը փրկվել է, մարդկային ձայնով դիմեց Մանուկին:

-Ասա բարի մարդ, ի՞նչ ես կորցրել այս կողմերում: Այստեղ գայլերի ոհմակներ են վխտում, այստեղ ամեհի արջերի որսատեղին է: Քո գառները այստեղ վտանգի մեջ են, ինչո՞ւ ես ամեն օր այստեղ բերում քո հոտը:

-Ես սիրում եմ աղբյուրի մեջ ապրող աղջկան: Գալիս եմ, որ նրան տեսնեմ, իսկ նա չի երևում:

-Նա երևում է տարին մեկ անգամ, բայց ոչ-ոք չգիտի, թե որ եղանակին ու որ օրը:

-Ես տեսա մի ծերունու, որ նրա հայրն էր: Նա ասեց, որ եթե ես տեսնեմ հեքիաթների աշխարհն ու Լեռան երկիրը դարձնեմ այդպիսին, իր աղջիկը կսիրի ինձ ու կդառնա իմ կինը:

-Բարի մարդ, դու փրկեցիր իմ ձագուկին, ես քո լավության տակից դուրս գալու համար, քեզ ցույց կտամ հեքիաթների աշխարհի ճանապարհը: Բայց դա շատ դժվար ու վտանգավոր ճանապարհ է: Կդիմանա՞ս արդյոք:

-Կոլիմանամ բարի թոչուն, ամեն ինչի կոլիմանամ, միայն թե մեկ անգամ էլ տեսնեմ այն աղջկան...

-Այդ դեպքում, տար քո հոտը տուն, մնաս բարով ասա ծնողներիդ, հետդ մի լավաշ հաց վերցրու ու առավոտյան արի այստեղ:

Վաղ առավոտյան, մաղախի մեջ մի լավաշ դրած, Մանուկը եկավ կաղնու մոտ: Մայր բուն դուրս եկավ փչակից ու ասաց.

-Լավաշը հանիր, բաժանիր շատ մանր մասերի ու ամբողջ բացատը ծածկիր մանրացրած լավաշով:

Մանուկը լավաշից մի կտոր կտրեց, *թաքցրեց* մաղախի մեջ, մնացածը մայր բվի ասածի պես դարձրեց մանրուք ու ցանեց բացատում: Մեկ էլ տեսավ, որ խոտերի միջից հայտնվեցին բյուրավոր սարդեր ու լավաշի մանրուքն ուտելով, բացատը ծածկեցին հսկայական սարդոստայնի խիտ ցանցով: Ցանցը այնքան խիտ էր, որ նրա տակից խոտերն ու ծաղիկները հազիվ էին երևում: Ցանցը գործելուց հետո, սարդերը ինչպես հայտնվել էին, այդպես էլ խոտերի մեջ անհայտացան:

Մանուկը սարդերի հեռանալուց հետո մոտեցավ, ցանցին ձեռք տվեց ու տեսավ, որ այն փետուրի նման թեթև, բայց գոմեշի կաշվի նման ամուր է: Նստեց ցանցի եզրին ու որոշեց թաքցրած լավաշի կտորն ուտել:

Բայց հենց ձեռքը տարավ մաղախին, որ լավաշի թաքցրած կտորը հանի, մաղախը քարի պես ծանրացավ ու կպավ ուսին: Ինչքան փորձեց մաղախն ուսից պոկել, մաղախն այնքան ավելի ծանրացավ ու ավելի ամուր կպավ ուսին: Արդեն ազատվելու հույսը կտրել էր, լսեց մայր բվի ձայնը.

-Մի չարչարվիր: Պիտի պատճառը հասկանաս:

Այդ պահին բվերի մի մեծ երամ, անձայն թռիչքով մոտեցավ ու սկսեց պտտվել ցանցի վերևում: Իսկ մայր բուն Մանուկին ասաց.

-Գնա, պառկիր ցանցին: Քույրերս եկել են քո ետևից: Նրանք գիտեն, քեզ ուր պետք է տանեն:

Հենց Մանուկը պառկեց ցանցի վրա, բվերը անադմուկ իջան, ճանկեցին ցանցը, բարձրացրին ամպերից վեր ու Մանուկին տարան անհայտ ուղղությամբ:

Մանուկը ցանցին պառկած, բվերի թևով թռչելով, մտածում էր հեքիաթների աշխարհի ու այդ աշխարհի հրաշքների մասին, երբ հանկարծ հասկացավ, որ ինքը վաղուց հեքիաթների աշխարհում է ապրում ու հրաշքներն իր կողքին են:

Մի՞ թե հեքիաթների աշխարհից չեն աղբյուրի ավազանում հայտնված չքնաղ աղջիկը, մարդկային լեզվով խոսող բուն, ցանց գործող սարդերը, ուսին կպչող մաղախը: Մի՞ թե հրաշք չէ, ամպերից վեր, բվերի թևով իր թռչելը: Մի՞ թե հրաշք չէր, որ արջերով ու գայլերի ռիմակներով լի անտառում, գայլերը ոչ մի անգամ իր հոտի կողմը չէկան: Մի՞ թե հրաշք չէր իր երազը, որով այս ամենը սկսվեց: Հաստատ այդ բոլորը հրաշքներ են: Հաստատ իր գյուղն ու երկիրն էլ

հեքիաթների աշխարհի մեջ են: Բայց իրենք այնպես են ապրում, որ հեքիաթն ու հրաշքը իրենց աչքին չեն երևում:

Այդ մտքի վրա, Մանուկը զգաց, որ քարի պես ուսին ծանրացած մաղախը մի քիչ թեթևացավ:

Լուսաբացին բվերի երամը իջավ մի բարձր լեռան վրա: Բվերից մեկը Մանուկին ասեց.

- Այստեղից դու գնալու ես առանց մեզ: Կգնաս դեպի արևելք: Փնտրածդ այնտեղ է: Երբ անելիքդ ավարտես ու հետ գաս, մենք կգանք քո ետևից: Իմ քույրերից մեկի թևն էլ վնասվել է: Նրան թողնում ենք այստեղ: Մնաս բարով...

Բվերի երամի հեռանալուց հետո, Մանուկը մոտեցավ ցանցի վրա նստած վնասված թևով բվին: Նայեց թևի վերքը, լեռան վրա աճող խոտերից բալասան պատրաստեց, պատռեց իր բլուզից մի երիզ, բալասանը դրեց վերքի վրա, կապեց ու վիրավոր բվին դրեց ուսին: Զգաց, որ ***ուսը սեղմող մաղախը մի քիչ էլ թեթևացավ ու արդեն ավելի քիչ է ուսը սեղմում***: Ուրախացած նստեց մի քարի ու սկսեց նայել լեռան լանջերից ներքև տարածված անձանոթ աշխարհին:

Լեռան արևելյան կողմում փռված էր փարթամ այգիներով ու արտերով ծածկված մի անձայրածիր տափարակ: Տափարակը ավարտվում էր հեռվում երևացող լայնահուն գետով, որից բազմաթիվ ջրանցքներ էին ձգվում, դեպի տափարակի արտերն ու այգիները: Տափարակի արտերի ու այգիների խնամված ու փարթամ տեսքը նայողի աչքը շոյում, լցնում էր հրճվանքով:

Մանուկն էլ ուրախացած, որ հայտնվել է այդպիսի հիասքանչ վայրում, մաղախն ուսին, վիրավոր բուն էլ մաղախի վրա, հասավ առաջին այգուն: Տեսավ այգու խորքերում մարդիկ են աշխատում: Չայն տվեց, որ որևէ մեկը գա: Ուզում էր մի խնձոր ուտել, երեկվանից տանջող քաղցը հագեցնել: Հայտնվեց գավազանը ձեռքին, խոժոռաղիմ, ահարկու մի մարդ:

-Ո՞վ ես, ի՞նչ գործ ունես իմ այգում:

-Ճամփորդ եմ, գնում եմ արևելք, հեքիաթների աշխարհը դտնելու: Քաղցած եմ ու ծարավ: Խնդրում եմ մի գավաթ ջուր տաս ու թույլ տաս մի խնձոր պոկեմ:

-Զուրը արժի կես ոսկի, խնձորը մի ոսկի:

Մանուկը ոչ մի ոսկի չունեւ: Զարմացավ, որ ճամփորդից մի գավաթ ջրի համար ոսկի են ուզում ու շարունակեց ճանապարհը:

Խնձորի այգուց հետո, տեսավ ուրիշ այգիներ, բանջարանոցներ, արտեր, բայց ամեն տեղ, մի միրգ, մի պտուղ, մի գավաթ ջուր տալու համար ոսկի ուզեցին:

Այդպես էլ քաղցած, ծարավ, քայլեց դեպի քիչ հեռվում երևացող գյուղն ու հասավ մի չորացած աղբյուրի: Աղբյուրի անջուր ավազանի մոտ խաղում էին մի քանի երեխա:

Մոտեցավ, հարցրեց, թե ինչո՞ւ է աղբյուրը չորացած, որտե՞ղ կարող է մի կում ջուր խմել:

Սև, գանգուր մազերով, խոշոր աչքերով մի տղա, որ երևի ամենահամարձակն էր, ասեց, որ աղբյուրը չորացած չէ: Աղբյուրը **տեք** ունի: Տերն այնպես է արել, որ մինչև մի ոսկի չգցես ակունքի մեջ, ջուր չի գա: Իրենք էլ ավազանում լողանալ են ուզում, բայց ոսկի չունեն: Մանուկը տղային հարցրեց.

- Իսկ կա՞ այս երկրում այնպիսի տեղ, որ առանց ոսկու կարողանամ մի կում ջուր խմել, մի կում ջուր տալ վիրավոր, ծարավ թոչունին:

-Այդպիսի տեղ չկա: Նույնիսկ մեծ գետի ջուրը տեր ունի: Գնանք մեր տուն: այնտեղ քեզ հաց ու ջուր կտան. – ասաց տղան ու քայլեց դեպի գյուղ:

Մանուկը հետևեց սևաչ տղային: Գյուղի առաջին տունը սևաչ, տղայի ծնողների տունն էր: Բակում, տանձենու հովին դրած նստարանին էլ նստած էին մի ճերմակամորուս ծերունի ու մի պառավ տատիկ:

-Իմ պապիկն ու տատիկն են.- ասաց տղան ու պապին պատմեց, ինչպես է Մանուկին հանդիպել:

Ծերունին լսեց թոռանը, հետո հանձնարարեց մի գավաթ ջուր բերել: Մանուկը շնորհակալություն հայտնեց, վերցրեց գավաթն ու մոտեցրեց վիրավոր թոչունին: Բուն, որ ծարավից արդեն թուլացել էր, գավաթի ամբողջ ջուրը խմեց: Մանուկը մնաց ծարավ, բայց զգաց, որ **ուսի մաղախն ավելի թեթևացավ:**

Ծերունին տեսավ, որ Մանուկը ջուրը տվեց բվին, իսկ ինքը չնայած ծարավ մնաց, բայց դիմացավ ու որևէ ձայն չհանեց: Մտքում գովեց Մանուկի **խիղճը, համբերությունը, համեստությունն** ու հրավիրեց ներս, իր հետ մի կտոր հաց կիսելու: Երբ Մանուկը նստեց սեղանի մոտ, խնդրեց պատմել, թե ինչի համար ու ինչպես է Մանուկը հայտնվել իրենց կողմերում: Մանուկը թեև ծարավից չորացել էր, բայց համբերությամբ պատմեց իր պատմությունը: Ծերունին լսելուց հետո, բեղի տակ ժպտալով թոռանը հանձնարարեց Մանուկին մեծ գավաթով ջուր հյուրասիրել: Երբ Մանուկը ջուրը խմեց ու հագեցավ, ծերունին ասեց.

-Մինչև հացի սուփրան պատրաստվի, ես էլ քեզ կպատմեմ մեր աշխարհի մասին:

Մեր աշխարհում ամեն ինչ կա: Հողը բարեբեր է, աղբյուրները վարար ու սառնորակ են, գետերն ու գետակները ձկնառատ են, սարերը, ձորերն ու անտառները լցված են որսի կենդանիներով: Մեր աշխարհը երկրային դրախտն է:

Իմ երիտասարդ տարիներին այստեղ բոլորը երջանիկ էին: Այն ժամանակ մեր աշխարհը **մի մեծ տուն էր**, ուր թագավորում էին սերը, երջանկությունն ու համերաշխությունը: Ու այդ մեծ տունը նախնիների ավանդած օրենքներով ու պատգամներով, կառավարում էր մեր արդարամիտ թագավորը:

Ամեն մարդ իր գործն ուներ: Բայց ամեն մեկի գործից, բոլորն իրենց օգուտն ու բաժինն ունեին:

-Բարի մարդ, ինչպե՞ս կարող է մեկի գործից մեկ ուրիշը բաժին ունենալ:

-Հենց դա էր նախնիների իմաստուն պատգամը: Հիմա մարդիկ դա չեն հասկանում, բայց այն ժամանակներում այդպես էին ապրում:

Մեր արդարամիտ նախնիք ասում էին, որ Աստծված հողը, ջուրը, հողի տակինն ու վրայինը, ջրի միջինը ստեղծեց ու տվեց բոլորին: Շատ ու քիչ չարեց, լավ ու վատ չարեց: Տվեց ու ասեց.-

- Իմ տվածը բոլորի համար է: Իմ տվածից բոլորը բաժին ունեն: Բոլորը իմ որդիներն են: Այսքանը հասկացա՞ր:

-Հասկացա, մենք էլ այդպես գիտենք: Բայց ամեն մարդ մի գործ է անում: Մեկը հովիվ է, մեկը այգեպան, մեկը բրուտ է, մեկը փայտագործ: Ամեն մարդ, իր գործից օգուտ ունի ու դա իր տուն է տանում:

-Այդքանը որ ասեցիր, հիմա էլ ասա, թե բրուտը ինչպե՞ս է գործ անում ու հարստանում:

-Բրուտը գործատուն ու աշխատողներ ունի: Հողի տակից կավը հանում, տանում է գործատուն: Աշխատողները կարաս, կճուճ, գավ ու թոնիր են սարքում: Բրուտն էլ դրանք տանում, շուկայում արծաթով ու ոսկով ծախում, աշխատողների գործավարձն ու տերունական հարկը տալիս, մնացածն էլ դնում իր քսակն ու հարստանում է:

-Ապրես, բայց չասեցիր, թե կավը, որ հողի տակից բրուտը հանեց տարավ, ո՞ւմն էր: Չասեցիր, որ այդ կավը Աստված ստեղծել ու բոլորին էր տվել, բայց մենակ բրուտը հարստացավ: Չասեցիր, որ այգեպանը, հովիվը, գործատան աշխատողները ոչ իրենց բաժին կավը տեսան, ոչ էլ դրանից օգուտ ունեցան:

-Բարի ծերունի, այգեպանն ու հովիվը իրենց գործից օգուտ կունենան, գործատան աշխատողներն էլ գործի վարձ ունեցան:

-Այ, հենց այդպես են **ազահության ու չարության դները** մարդկանց մոլորեցրել, Աստծու տվածը մարդուց գողացել: Այդպես են մտածել, որ ամեն մեկը սկսել է մյուսների բաժինը վերցնել: Ով գործություն է ունեցել, շատ է վերցրել, հարստացել ու ամեն ինչի տեր է դարձել, ով էլ չէ, ապրելու համար, դարձել է այդ հարուստի գործավորն ու ծառան, որ գործի վարձով գլուխը պահի:

Մեր իմաստուն պապերը այդ ամենը գիտեին: Դրա համար էլ նրանք տերունական գանձարանի կողքին սարքեցին մի մեծ գանձատուն, որ բրուտը մյուսների բաժին կավի վարձը բերի, դնի այնտեղ: Որ ամեն գործատեր, մի բան վերցնելուց, մյուսների բաժնի վարձը բերի, դնի այնտեղ: Փայտագործը իր տարած փայտի, արտատերը իր օգտագործած հող ու ջրի, պղնձագործը իր տարած պղնձաքարի: Աստծու տվածից ամեն մեկի հասանելիքի վարձը հավաքել են մի տեղ: Հիմա երևի մտածում ես, թե դրանից մարդիկ ի՞նչ օգուտ ունեն: Դա էլ ասեմ: Գանձատանը հավաքված հարստությունը բոլորինն էր: Ամեն մեկը այնտեղ իր բաժին ոսկին ուներ: Գանձատան իմաստուն կառավարիչները տարեվերջին, ամեն մեկին տալիս էին իր բաժին ոսկու կեսը, մյուս կեսով էլ քաղաքներում ու շենքերում գործատուներ էին սարքում: Հասկացա՞ր մարդկանց օգուտը որն է:

-Հասկացա, բարի ծերունի, Հասկացա: Այդ մարդկանց ոսկիներով գործատներ սարքեցին բոլորը դարձան գործատների տերեր:

-Ապրես: Իսկ գործատների օգուտը, գործավորի վարձն ու տերունական հարկը տալուց հետո ո՞ւր է գնում: Գնում, լցվում է իր տիրոջ քսակը: Տերը ժողովուրդն էր: Ուրեմն այդ նոր գործատների ամբողջ օգուտը տերունական հարկից հետո, մնում էր ժողովրդին ու լցվում էր ընդհանուր գանձատուն: Ու թե առաջին տարին, գանձատանը միայն Աստծու տվածը օգտագործելու վարձն էր հավաքվում, հաջորդ տարի համ դա էր հավաքվում, համ էլ նոր սարքած, ժողովրդի սեփական գործատների բերած շահը:

Ու տարին տարու վրա գանձատան բարիքը այնքան էր շատանում, որ նույնիսկ երկրի իմաստունները չէին իմանում, թե ի՞նչ անեն հավաքված հարստությունը: Հիմա տեսա՞ր, ինչպես մեկի գործից մնացած բոլորը օգուտ կունենան ու կհարստանան: Հիմա հասկացա՞ր, որ բոլորը իր սեփական գործը կանի, այգեպանը իր, հովիվը իր, բայց այգեպանի գործով բոլորն ու հովիվն էլ կհարստանան, այգեպանի ծառաներն էլ կհարստանան, բոլորն էլ կհարստանան:

-Հասկացա: Ու հասկացա, որ դա աստծո պատգամն է ու արդար է: Բայց բարի մարդ, Ձեր աշխարհում ես այդպիսի բան չտեսա: Այն ինչ տեսա, դրան հակառակ էր:

-Մեր արդարամիտ արքաները գահաժառանգներին ուղարկում էին հարևան երկրները տեսնելու, այնտեղի օրենքներին ու սովորույթներին ծանոթանալու, որ կարողանան մեր աշխարհի օրենքներն ու կարգերը ավելի լավացնել ու այնպես անել որ մեր աշխարհում սերն ու բարությունը ավելի շատանա, մեր աշխարհը ավելի հզորանա: Մեր բարի թագավորն էլ, այդպես իր ավագ որդուն էր ուղարկել հարևան երկրներին ծանոթանալու: Սակայն երբ հորից հետո, նա ժառանգեց գահը, ասեց, որ բացի մեր աշխարհից, ուրիշ ոչ մի տեղ այդպիսի կարգ չկա: Մնացած տեղերում ամեն ինչի տերը թագավորն է: Ով հող է ուզում, հողի գինը պետք է տա թագավորին, ով հողի տակինն է ուզում, դրա գինը պետք է տա: Ով ուզենա, կարող է գետի տերը դառնալ, ով ուզենա՝ աղբյուրի, ով ուզենա անտառի, ով ուզենա որսատեղերի, սար ու ձորի: Ասեց ու ընդհանուր գանձատան ոսկին լցրեց տերունական գանձարան:

Երբ թագավորի իմաստուն խորհրդականները ասեցին, որ դա նախնյաց օրենքներին ու սովորույթներին դեմ է, թագավորը նրանց հեռացրեց արքունիքից:

Դրանից հետո, մեր աշխարհում ամեն ինչի տեր դարձան ոսկի ունեցողները: Իսկ մնացածները դարձան նրանց մոտ աշխատող ծառաներ:

Ոսկի դիզելը դարձավ ամենակարևոր, ամենամեծ գործը, ոսկի ունենալն էլ ամենքի նպատակը: Ու հիմա մեր աշխարհում ամեն ինչ ոսկով չափում, ոսկով առնում ու ծախում են:

-Բայց Ձեր աշխարհի մարդիկ ինչո՞ւ չեն հավաքվում, այդ թագավորին գահընկեց անում:

-Թագավորը մեծ զորք ու զորություն ունի, իր զորապետներին էլ այնքան ոսկի է տալիս, որ ոչ մի բանի կարիք չունենան ու չմտածեն հին օրենքների ու նախնիների պատգամների մասին, չմտածեն մարդկանց մասին ու ինչ ասի լսեն իրեն:

Մինչև Մանուկն ու ծերունին զրուցում էին, սևաչ տղայի տատիկը պատրաստեց հացի սուփրան: Քաղցը հագեցնելուց հետո, Մանուկը ծերունուն ասաց.

-Շնորհակալ եմ բարի մարդ: Ես արդեն պիտի վերադառնամ տուն:

-Իսկ հեքիաթի աշխարհ չե՞ս գնալու:

-Բարի մարդ, քո պատմության մեջ ես տեսա հեքիաթի աշխարհը: Ու հիմա պիտի գնամ, որ Լեռան երկիրը դարձնեմ հենց այդպիսին: Այդ պահին Մանուկը զգաց, որ *ուսի մաղախը թեթևացավ, ուսից պոկվեց ու կախվեց թևից*: Իսկ դրանից հետո, կվերադառնամ ու Ձեր աշխարհին կվերադարձնեմ Ձեր նախնյաց օրենքները:

-Բայց դու մեն-մենակ ինչպե՞ս ես այդ անելու:

-Ես մենակ չեմ: Ինձ հետ է աղբյուրի գեղեցկուհին, որին սիրում եմ, ինձ հետ են իմ բարեկամ թոչունները, սարդերը ու հեքիաթի մնացած հրաշքները, որոնք կողքիս են եղել այս օրերին. Ասեց Մանուկը, մաղախը կախեց ուսից, բվին դրեց մաղախի վրա, տանտերերին մնաս բարով ասեց ու քայլեց եկած ճանապարհով դեպի լեռան գագաթը:

Հասավ Լեռան գագաթին, նստեց ցանցի վրա, ուսից իջեցրեց մաղախն ու վիրավոր բվին և սպասեց բվերի երամի գալուն:

Մայրամուտին բվերի երամը հայտնվեց ու Մանուկը ինչպես եկել էր, այդպես վերադարձավ: Արդեն լույսը բացվում էր, երբ երամը Մանուկին իջեցրեց բացատում ու անձայն թռիչքով հեռացավ: Բայց վիրավոր բուն մնաց Մանուկի մոտ: Մանուկը տեսավ, որ հաստաբուն կաղնու վրա, փչակի դիմացի ճյուղին նստած, սպասում է մայր բուն: Մոտեցավ, ուզում էր շնորհակալություն հայտնել, պատմել իր ուղևորության մասին, բայց մինչև կհասցնեք բերանը բացել, մայր բուն ասեց.

-Շուտ արի ու հետ նայիր, հյուր ունես:

Մանուկը շուտ եկավ ու քիչ մնաց ուշաթափվեք: Ցանցի մեջտեղում, մաղախի վրա կանգնած էր աղբյուրի աղջիկը: Աղջկա հագուստը, հմայքը, ամեն ինչը նույնն էր, ինչ տեսել էր աղբյուրի ավազանում: Մակայն թևին ինչ որ բան էր կապված: Մանուկը նախորդ անգամվա նման քարացել էր: Բայց աղջիկը մոտեցավ ու մեղմ, քաղցրահունչ ձայնով ասաց.

-Սրանից հետո, դու ինձ միշտ տեսնելու ես: Եթե ամեն անգամ այսպես քարանաս, մենք ի՞նչ պիտի անենք: Պիտի սովորես ինձ տեսնել, պիտի սովորես

ինձ հետ ապրել: Հիմա այս կապը հանիր իմ թևից, որ կարողանամ թևս շարժել ու գնանք Լեռան երկիրը առողջացնելու:

Մանուկը աղջկա ձայնից ուշքի եկավ ու տեսավ, որ աղջկա թևի կապը իր բլուզից պատռած երիզն է: Հասկացավ, որ ամբողջ ճանապարհին իր ուղեկից վիրավոր բուն աղջիկն է եղել: Կապը հանեց աղջկա թևից ու առաջարկեց գնալ իրենց տուն, որ իր ծեր ծնողները տեսնեն իր հարսնացուին, ուրախանան: Բայց աղջիկը ասեց.

-Ես կգամ այն ժամանակ, երբ դու Լեռան երկրի օրենքներն ու դրվածքը փոխես: Իսկ մինչև այդ, ես կլինեմ քո կողքին ու կօգնեմ քեզ բվի տեսքով: Հիմա մաղախդ վերցրու, գնա տուն, տես ծնողներիդ, իսկ լուսաբացին մի լավաշ ու մի եղջերափող վերցրած կգնաս թագավորի գորանոցի մոտ: Զորանոցից հետո կգնաս թագավորի պալատի մոտ: Ինքդ կհասկանաս ինչ պետք է անես: Երբ ամեն ինչ ավարտես, ծնողներիդ հետ կգաս իմ ետևից: Ես քեզ կսպասեմ անմահական աղբյուրի մոտ:

Դրանից հետո, աղջիկն էլ ցանցն էլ աչքից կորան: Մանուկը շուտ եկավ կաղնու կողմը, տեսավ մայր բուն էլ այնտեղ չէ: Վերցրեց իր մաղախը գցեց ուսին ու գնաց տուն: Ծնողների հետ ողջագուրվելուց հետո, Մանուկը ասեց, որ մի փոքրիկ գործ է մնացել: Դա էլ կավարտի ու իրենց տուն կբերի աշխարհի ամենագեղեցիկ հարսնացուին:

Առավոտյան լույսը դեռ չբացված, Մանուկը մաղախում մի լավաշ, գնաց թագավորի գորանոցի մոտ: Լավաշը մանրացրեց, մանրուքով շրջապատեց գորանոցը: Հետո մոտեցավ արքայական պալատին, հանեց եղջերափողը, բայց մինչև կմոտեցնել շուրթերին, որ փչեր, լսեց իր չքնաղ հարսնացուի ձայնը.

-Եղջերափողի ձայնով, ամբողջ քաղաքը ոտքի կհանես: Ինչո՞ւ ես ոգում այն փչել:

-Ուզում եմ, որ թագավորը գա ու իր հրովարտակով հաստատի, որ աստծու տվածը բոլորինն է, որ ամեն մեկը պետք է դրանից իր բաժինն ունենա: Եթե հաստատի, ես խաղաղությամբ կգնամ ու կշարունակեմ արածեցնել իմ գառների հոտը: Իսկ եթե չէ, մենք կկռվենք:

-Մի շտապիր: Դեռ ժամանակ կա: Ես կպատմեմ, թե ինչպես է եղել, որ Լեռան երկրում օրենքները փոխվել են: Դրանից հետո, որոշիր, թագավորի հետ խոսե՞ս, թե կռվես...

-Երկրի խորքերում, հրեղեն ձիու յոթ օրվա ճանապարհի չափ ներքև, մութ աշխարհն է, իր չար կախարդներով, վիուկներով, դևերով ու հրեշներով: Այնտեղ թագավորում են խավարի իշխանները: Այնտեղից են **ազահության, չարության ու կեղծիքի** դևերը գալիս: Ադ դևերը անտեսանելի են, մարմին չունեն: Մարմին ունենալու համար են գալիս այստեղ: Մարդկանցից ով իր սրտում նրանց տեղ է տալիս, դառնում է նրանց մարմինը: Դրանից հետո, նրանք ապրում են այդ մարդու մարմնով ու տեսքով: Ու այդպես, կամաց-կամաց ամբողջ երկիրը դառնում է Խավարի իշխանների հպատակ:

Սկզբում դների գործը շատ դժվար էր: Լեռան Երկիրը մեծ տուն էր: Տան մեջ նախանձը, կեղծիքը, ագահությունը, չարությունը տեղ չունեն: Դրա համար էլ մարդիկ դների թակարդը չէին ընկնում: Այդպես էլ կշարունակվեր, եթե Լեռան երկրում չհայտնվեր մեծամիտ ու անբան արքայորդին:

Լեռան երկրի թագավորը մի որդի ուներ, դա էլ չէր սիրում երկրի գործերով զբաղվել: Պարապ սարապ թրև էր գալիս, օրերն անցկացնում էր կերուխումի մեջ: Մի օր էլ պարապ սարապ թափառելիս, մի հեռավոր գյուղում, մի գեղեցիկ աղջկա տեսավ: Եկավ տուն, հայր թագավորին ասեց, որ տեսել է մի գեղեցկուհու, ուզում է բերել պալատ ու դարձնել իր թագուհին: Թագավորը ուրախացավ, մտածեց, որ լավ է, տղան կամուսնանա, խելքի կգա, երկիրն էլ կկարողանա մարդավարի կառավարել: Կանչեց իր իմաստուն խորհրդականներին ու պատմեց որդու ցանկությունը:

Խորհրդականները ասեցին, որ պետք է գնալ, տեսնել, ճանաչել աղջկան ու նրա ընտանիքը, լսել նրանց, հետո որոշել անելիքը: Թագավորն էլ գահաժառանգին, իմաստուններից մեկի ու դրանիկների մի խմբի հետ, ուղարկեց, որ գնան, աղջկան ու նրա ընտանիքը տեսնեն, ճանաչեն, խոսք տան ու խոսք առնեն: Արքայական թափորն գտավ այդ գյուղն ու գնաց ուղիղ աղջկա հայրական տուն:

Երբ աղջկա հայրը իմացավ հյուրերի գալու նպատակը ասեց.

-Դուք երեք օր կլինեք իմ հյուրերը: Ջահելները թող ծանոթանան, զրուցեն, հասկանան իրենց անելիքը: Դրանից հետո, կորոշենք ինչ անել:

Այդ օրը արքայորդին ու աղջիկը մինչև երեկո պարտեզում զբոսնեցին, աղջիկը արքայորդուն պատմեց ծաղիկների մասին, ասեց, որ ծաղիկը ինչ անուն ունի, ինչ բույր ունի: Պատմեց ինչպես են ծաղիկները քաղցր խոսքից ժպտում, ինչպես են կոպիտ մտքից նեղանում:

Երեկոյան վերադարձան տուն: Տանտերերը հյուրերին տեղավորեցին հյուրասենյակում ու բոլորը պառկեցին քնելու: Բայց արքայորդու քունը չէր տանում: Նա մտածում էր, որ փոխանակ այդ աղջիկը ուրախությունից ծափ տա, որ վաղը, մյուս օրը դառնալու է թագուհի, իրեն ծաղիկների անուններ է սովորեցնում, իր գլուխը լցնում է դատարկ բաներով:

Արքայորդու մտքերը գիշերային երկնքում լողալով, հասան խավարում որսի ելած դների: Դները հասկացան, որ արքայորդին հենց նա է, ում փնտրում են ու բոլորը միասին տեղավորվեցին արքայորդու սրտում...

Առավոտյան նախաճաշից հետո, նորից արքայագնը աղջկա հետ գնաց պարտեզում զբոսնելու: Աղջիկը նրան ցույց տվեց իր գեղեցիկ ասեղնագործությունները: Բայց արքայագնը դրանց արհամարհանքով նայելով ասեց.

-Դատարկ բաներ են քո ծաղիկներն ու ասեղնագործությունը: Դու դառնալու ես թագուհի: Թագուհին ոչինչ չի անում: Նա ինչ ուզում է, նրա համար անում են: Իսկ թագուհին այդ ամենը վայելում է:

Աղջիկը զարմանքով նայեց արքայորդուն ու հարցրեց:

-Իսկ թագավո՞րն ինչ է անում:

-Թագավորը ամբողջ երկրի տերն է: Ինչ ուզում այդ էլ անում է:

Աղջիկը դա լսեց, արքայորդուն թողեց պարտեզում, եկավ տուն ու հորը պատմեց իրենց զրույցն ու ասեց, որ ինքը արքայորդու հարսնացուն չի դառնա, որովհետև նա չար է ու մեծամիտ: Աղջկա հայրն էլ թագավորի խորհրդականին ասեց, որ իր աղջիկը մերժում է արքայորդուն ու արքայական թափորը գյուղից հեռացավ:

Արքայորդու սրտում տեղավորված դևերը այդ ամենը պատմեցին խավարի իշխաններին: Սրանք հասկացան, որ եթե կարողանան այնպես անել, որ արքայորդին դառնա թագավոր, միանգամից ամբողջ Լեռան երկիրը կընկնի իրենց իշխանության տակ:

Հենց այդ գիշեր Լեռան երկրի բարի թագավորին կարիճը խայթեց, իսկ առավոտյան արքայորդին դարձավ Լեռան երկրի թագավոր:

Նոր թագավորը պահնորդների ջոկատին հրամայեց, որ գնան, աղջկան ու նրա հորը բերեն իր մոտ: Երբ պահնորդները աղջկան ու նրա հորը բերեցին թագավորը աղջկան ասեց:

-Կամ դու ինձ հետ կամուսնանաս, կամ հայրդ ամբողջ կյանքը շղթայակապ կապրի պալատի գնդանում:

Աղջիկը հանուն իր սիրելի ծնողի համաձայնվեց ու ամուսնացավ երիտասարդ թագավորի հետ: Բայց թագավորի սրտում բույն դրած ազահության, չարության, նախանձի ու մեծամտության դևերը թագավորի պալատը դարձրին խավարի իշխանի նստավայր: Ու այդ օրվանից, պալատը դարձավ չարության, կեղծիքի ու նախանձի բույն, իսկ բոլոր ծնվող գահաժառանգներն ու թագավորները՝ խավարի մեծ իշխանի հպատակներ:

Մանուկը ուշադիր լսեց իր գեղեցկուհի հարսնացուի պատմությունն ու ասեց.

-Ուրեմն ես թագավորի հետ խոսելու ոչինչ չունեմ, պիտի կռվեմ:

-Իսկ ինչո՞վ ես ուզում կռվել: Դու զենք ու զրահ չունես:

-Կկռվեմ իմ հովվական գավազանով:

-Մինչև կռվելդ մյուս լավաշի մանրուքով շրջապատիր թագավորի պալատը: Բայց պալատի պատշգամբ տանող աստիճանների մոտ մանրուք չլցնես: Մանրուքը լցնելուց հետո պալատի աստիճանների մոտ քեզ կսպասի հայրիկիս ուղարկած նծույգը: Հեծիր ու արի աղբյուրի մոտ:

Ազգիկն ինչպես ասել էր, Մանուկը այդպես լավաշի մանրուքը ցանեց պալատի չորս կողմն ու մոտեցավ պալատի աստիճաններին: Աստիճանների մոտ կանգնած սանձն էր կրծոտում մի ամեհի նծույգ: Նծույգը ասես գիշերային աստղազարդ երկնքից պոկված կտոր լիներ: Գիշերային երկնքի նման սև մեջքը, կուրծքն ու կողերը ծածկված էր սպիտակ աստղանման նախշերով, ոտքերը,

երկար բաշն ու մինչև գետին հասնող ագին ագռավի թևի նման սև էին: Իսկ ճակատը զարդարում էր մի սպիտակ աստղիկ: Նծույզն այնքան գեղեցիկ էր, որ Մանուկը հիացմունքից խենթացած մոտեցավ ու փարվեց նծույզին:

Նծույզը Մանուկի սիրալիր գգվանքից լեզու առավ:

-Մահկանացու, մինչև հիմա, մեջքը տեսել է միայն դյուցազունների: Դու նրանց նման չես: Քո հասակը նույնիսկ չի հերիքի, որ դու բարձրանաս իմ թամբին: Բայց դու բարի սիրտ ունես: Ես քեզ կօգնեմ.-ասեց ու իջավ ծնկների վրա, որ Մանուկը կարողանա բարձրանալ թամբին:

Մանուկը հենց բարձրացավ թամբին ու ձեռքն առավ սանձը, նծույզը մի թռիչքով հասավ աղբյուրին:

-Գավազանդ երեք անգամ մտցրու ավազանի մեջ ու հանիր:

Գավազանը երկու անգամ մտցնելուց ու հանելուց հետո Մանուկը ոչ մի նոր բան չտեսավ, բայց երրորդ անգամ մտցնելուց հետո, այն այնպես ծանրացավ, որ երկու ձեռքով հազիվ հանեց ավազանից:

Հետո նծույզն ասեց.

-Հիմա էլ դու երեք անգամ մտիր ավազանն ու դուրս արի:

Առաջին անգամ ավազանի մեջ մտնելուց հետո, Մանուկին թվաց, իր մեջ ձյուն ու սառույց լցրին: Թվաց, թե իր երակներով անհեղ ձյունամրրիկներ են հոսում:

Երկրորդ անգամ ավազանը մտնելուց, կարծեց թե իր ներսը կրակ լցվեց, իր երակներով կրակի գետեր են հոսում, իսկ սրտում շառաչում են հրի ջրվեժները:

Իսկ երբ երրորդ անգամ մտավ ավազանի մեջ, իրեն թվաց, թե ամենը ինչ կա, եկան ու լցվեցին իր մեջ: Իր հայրական տունը, իր ծեր ծնողները, իր չքնաղ հարսնացուն, ամբողջ երկիրը, մարդկանցով, անշունչ ու շնչավորով: Երակներում էլ կարկաչում էր կախարդական աղբյուրը:

Ավազանից դուրս եկավ, նստեց գավազանի կողքին, խոտերի մեջ, որ ուշքը տեղը բերի, հասկանա իր տեսածն ու զգացածը, ականջը ձայն առավ: Շուտ եկավ, նծույզն էր:

-Արդեն ուշ է: Վերցրու գավազանդ:

Մանուկը ձեռքը տարավ գավազանին: Գավազանը զարմանալիորեն թեթև թվաց: Զարմանքով նայեց նծույզի կողմը:

-Մի զարմացիր: Հիմա քո մեջ հոսում է Լեռան երկրի ուժը, նրա այրող սերն ու նրա անխոցելի հավատը: Հիմա դու անելու ես այն, ինչ ուզում է Լեռան երկրի ոգին:

Մանուկը թեթևությամբ թռավ նծույթի թամբին ու նծույզի մի հսկայական ցատկով, հասավ Պալատի աստիճաններին:

Իջավ նծույզից, գավազանի մի հարվածով ջարդուփշուր արեց պալատի դարպասներն ու բարձրացավ պալատի պատշգամբ: Տեսավ այնտեղ դրված են

թագավորին վայել հագուստ, զենք ու զրահ, հագնվեց, զենք ու զրահը կապեց, վերցրեց գավազանն ու փչեց եղջերափողը:

Եղջերափողի ձայնի վրա թագավորի գլխավորությամբ հայտնվեց պահնորդների ջոկատն ու հարձակվեց Մանուկի վրա: Մանուկը կովում էր իր հովվական գավազանով: Բայց գավազանի ամեն հարվածը գետին էր փռում տասը պահնորդի: Մի քանի րոպեում պահնորդների ջոկատից ոչինչ չմնաց, իսկ թագավորը ծնկած խնդրեց խնայել իր կյանքը: Մանուկը թագավորի շուրջը լցրեց մաղախի մեջ մնացած լավաշի մանրուքը ու նորից փչեց եղջերափողը:

Այդ պահին որտեղից որտեղ հայտնվեց մայր բուն ու հարցրեց.

-Հիմա որ մարդիկ հավաքվեն, ի՞նչ ես ասելու:

-Ասելու եմ այն կարգը, որով պիտի ապրենք այսուհետ: Ասելու եմ, որ աստծու տվածը բոլորինն է, ու ամեն մեկը պետք է դրանից իր բաժինն ունենա: Ասելու եմ, որ դա աստծո կամքն ու մեր նախնիների պատգամն է: Ասելու եմ, որ թագավորին բանտարկելու համար ապակյա աշտարակ եմ կառուցելու, որպեսզի բոլորը տեսնեն թե ինչ կլինի նրանց հետ, ովքեր դեմ կգնան Աստծո կամքին:

-Ասածներդ այս հրովարտակում գրված են: Վերցրու, կարդա, որ մարդիկ տեսնեն ու հավատան, որ դա արքայական հրովարտակ է:

-Մինչև Մանուկը կվերցնե հրովարտակը, տեսավ, որ թագավորը արդեն սարդերի ցանցով պինդ կապկպված է:

Հրովարտակը կարդալուց հետո, թագավորին էլ մոտեցրեց պատշգամբին, որ բոլորը տեսնեն ու ասեց:

-Լավ նայեք, թե ինչ կլինի նրանց հետ, ովքեր իրենց սրտում կպահեն ու կսնեն ազահության, չարության ու կեղծիքի դներին: Հետո շուտ եկավ, որ տեսնի մայր բվին, բայց նրա փոխարեն տեսավ պատշգամբում, տասներկու սպիտակամորուս ծերերի հետ, կանգնած հեքիաթների աշխարհի թագավորին: Ծերունին ասեց, որ իր տասներկու ուղեկիցները հեքիաթների աշխարհի իմաստուններն են: Նրանք այնտեղ օգնում էին իրեն, բայց հիմա եկել են Լեռան երկրի մարդկանց օգնելու: Կմնան այնքան, մինչև Լեռան երկիրը դառնա իսկական հեքիաթի աշխարհ: Նրանց բացի քեզանից, ոչ ոք չի տեսնելու: Նրանք Կապրեն պալատի աշտարակում ու գիշերները Լեռան երկրի մարդկանց հեքիաթների աշխարհի մասին երազներ կնվիրեն: Մարդիկ այդ երազներով կճանաչեն հեքիաթների աշխարհը, կսովորեն հրաշագործության գաղտնիքներն ու կամաց կամաց Լեռան երկիրը կդարձնեն ՀՐԱՇՔՆԵՐԻ ԵՐԿԻՐ...

-Իմաստուն ծերունի, ես էլ եմ ուզում հրաշագործության գաղտնիքները սովորել: Ծերունին խորամանկ ժպիտով նայեց Մանուկին.

- Բոլոր հրաշագործները, բարի կախարդները, հրեշների դեմ կովող հերոսները քեզ նման մարդիկ են: Պարզապես նրանք ամեն ինչ անում են ուրիշների համար: Ոչ մի հրաշագործ իր համար հրաշքներ չի գործում: Ոչ մի

բարի կախարդ, իր համար չի կախարդում, ոչ մի հերոս ոյուցագուն իր համար չի գնում հրեշների հետ կենաց ու մահու կովի:

Գիտե՞ս ինչու:

Որովհետև նրանց երջանկությունը երջանկացնելու մեջ է: Նրանք ապրում են սիրելով: Բայց նրանք իրենց համար չեն սիրում: Սիրում են երջանկացնելու համար... Դժվար է դա հասկանալը: Բայց դա է միակ ճանապարհը... Հիշիր մադախի տված դասը:

-Ես հիմա գնում եմ աղջկա մոտ: Դու էլ գնա տուն, ծնողներիդ վերցրու ու արի կախարդական աղբյուրի մոտ: Ծնողների թող տեսնեն հարսնացուիդ: Եթե հավանեցին, հնուց եկած կարգով հարսանիք կանենք: Իսկ հարսանիքից հետո, երբ գործերը Լեռան երկրում ավարտես ու Լեռան երկիրը դարձնես հեքիաթի աշխարհ, կգնաս պարտքդ տալու:

-Ես պարտք չունեմ:

-Խոստումը ամենամեծ պարտքն է: Դու քեզ հյուրընկալող սևաչ տղայի պապիկին խոստացար, **ագահության ու չարության դևերից** նրանց երկիրը ազատել. -ասեց ծերունին ու անհայտացավ...

Մանուկի ծնողները կախարդական աղբյուրի չքնաղ աղջկան շատ հավանեցին ու հնուց եկած կարգով Մանուկին պսակեցին: Լեռան երկրի ժողովուրդն էլ, Մանուկին կարգեց թագավոր: Մանուկի թագավորության տարիներին Լեռան երկիրը դարձավ երջանկության ու սիրո տուն:

Երկնքից երեք խնձոր ընկավ: Մեկը նախնյաց պատգամները հարգողների համար, մեկը հեքիաթի մեջ ապրողների, մեկն էլ այս հեքիաթը լսողների համար...

Հրայր Մելքոնյան 06.06.2022